

Vuxenutbildningen

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om eftergymnasial utbildning för särskoleelever. Regeringen ska särskilt se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, främst med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående utredningar och arbeten. Motionerna tar upp frågor om bl.a. yrkesvux och yrkeshögskolan, stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi).

I betänkandet finns sex reservationer (M, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Yrkesvux och yrkeshögskolan m.m.....	6
Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.....	11
Eftergymnasial utbildning för särskoleelever.....	17
Motioner som bereds förenklat.....	19
Reservationer.....	20
1. Yrkesvux och yrkeshögskolan m.m., punkt 1 (M, C, L, KD).....	20
2. Stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden för nyanlända m.m., punkt 2 (M).....	21
3. Krav på att asylsökande ska delta i sfi m.m., punkt 4 (M, C, L, KD).....	21
4. Kartläggning av existerande lärplattformar m.m., punkt 6 (M).....	22
5. Kartläggning av existerande lärplattformar m.m., punkt 6 (V).....	22
6. Sfi-peng, punkt 7 (C).....	23
Särskilda yttranden.....	24
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (M).....	24
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (SD).....	24
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (C).....	24
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (L).....	24
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (KD).....	25
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	26
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17.....	26
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet under förslagspunkt 9.....	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Yrkesvux och yrkeshögskolan m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1234 av Lotta Olsson (M),

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 17 och 19,

2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3173 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 29 och

2016/17:3399 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 11.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

2. Stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden för nyanlända m.m.

Riksdagen avslår motion

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 13 och 17.

Reservation 2 (M)

3. Explosivämnesteknikerutbildningen

Riksdagen avslår motion

2016/17:1240 av Lotta Olsson (M).

4. Krav på att asylsökande ska delta i sfi m.m.

Riksdagen avslår motion

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 24.

Reservation 3 (M, C, L, KD)

5. Sfi under föräldraledighet

Riksdagen avslår motion

2016/17:1635 av Sara Karlsson m.fl. (S) yrkande 5.

6. Kartläggning av existerande lärplattformar m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 18 och

2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (V)

7. Sfi-peng

Riksdagen avslår motion

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 18.

Reservation 6 (C)

8. Eftergymnasial utbildning för särskoleelever

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:333 av Christina Örnebjär (L),

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 14,

2016/17:3038 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 18 och

2016/17:3069 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 2.

9. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 27 april 2017

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Elisabet Knutsson (MP), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Roza Güclü Hedin (S), Maria Stockhaus (M), Ida Drouge (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 39 motionsyrkanden som rör vuxenutbildningen från allmänna motionstiden 2016/17. Av dessa bereds 21 motionsyrkanden förenklat eftersom de till sin huvudsakliga innebörd överensstämmer med motionsförslag som har behandlats tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. yrkesvux och yrkeshögskolan, stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och eftergymnasial utbildning för särskoleelever.

Utskottets överväganden

Yrkesvux och yrkeshögskolan m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om yrkesvux och yrkeshögskolan, stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden och bakgrundskontroller av elever.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD) och 2 (M).

Motionerna

Yrkesvux och yrkeshögskolan m.m.

Enligt kommittémotion 2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2 bör vuxenutbildningen på gymnasial nivå (yrkesvux) byggas ut. Skolverkets utvärderingar visar exempelvis att cirka tre av fyra av dem som har gått yrkesvux har fått en anknäytning till arbetsmarknaden ett år efter avslutade yrkesstudier. Utan denna typ av utbildning skulle dörren in till det första jobbet vara stängd för många.

Enligt kommittémotion 2016/17:3173 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 29 bör en bred översyn göras av utbildningarna inom livsmedelskedjan samt viltvårdsutbildningarna i bl.a. yrkesvux och yrkeshögskolan. Det finns ett behov av bättre samverkan med branscherna, med ökade inslag av praktik och en större del spjutspetsinriktning av utbildningarna.

I motion 2016/17:1234 av Lotta Olsson (M) föreslås att möjligheten att inrätta en kvalificerad yrkesutbildning (KY-utbildning) i Örebro för djurvårdare ses över. Utbildningar till djurvårdare finns i dag endast på ett fåtal orter.

I kommittémotion 2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 17 föreslås en översyn av hur yrkesvux kan stärkas så att kompetensförsörjningen förbättras. Motionärerna anför att det är angeläget att det finns en bredd bland yrkesutbildningarna. Yrkesvux har kommit att bli en viktig komponent för arbetslivets kompetensförsörjning, något som understryks av att utbildningen i många fall är inriktad mot yrken där det finns en brist på personer med rätt kompetens. Motionärerna anser vidare att yrkeshögskolans geografiska placering bör ses över (yrkande 19). Utbildningar bör placeras där de har goda möjligheter att samarbeta med det lokala näringslivet.

I kommittémotion 2016/17:3399 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 11 begärs att utbildningar inom besöksnäringen som anordnas av yrkeshögskolan

och yrkesvux utvecklas ytterligare i landets alla delar. Det krävs satsningar på regionala utbildningar inom yrkeshögskolan och yrkesvux.

Stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden för nyanlända m.m.

I partimotion 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 13 begärs stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden för nyanlända. Motionärerna anför att många nyanlända har kort utbildning, och trots det läser få av dem grundläggande vuxenutbildning vid sidan av sfi under etableringstiden. Vad den typiska deltagaren i etableringsåtgärder gör är enligt motionärerna att delta i sfi, samhällsorientering och i utbildning i Arbetsförmedlingens regi. Mer kombinerade utbildningar inom etableringsuppdraget där grundläggande vuxenutbildning varvas med sfi och yrkesutbildning behövs. Motionärerna föreslår vidare att en ny yrkesutbildning införs med starkare koppling till arbetsmarknaden (yrkande 17). Motionärerna framhåller att dagens ineffektiva arbetsmarknadsutbildningar är dyra och inte leder till jobb.

Explosivämnesteknikerutbildningen

Enligt motion 2016/17:1240 av Lotta Olsson (M) bör möjligheten att införa bakgrundskontroller av dem som utbildar sig för att hantera sprängämnen ses över. Sedan ett antal år tillbaka går det att studera kursen Explosivämnestekniker vid en yrkeshögskola. I medierna har kritik riktats mot utbildningen eftersom personer med extrema och våldsbejakande politiska eller religiösa värderingar kan använda en sådan utbildning till att skada andra. En sådan bakgrundskontroll kan göras genom att man stämmer av mot belastningsregistret men också genom att exempelvis Säpo informeras om den förhållandevis lilla grupp som genomgår den här typen av utbildningar.

Bakgrund och gällande rätt

Allmänt om vuxenutbildningen

Kommunernas vuxenutbildning inom skolväsendet består av kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvux). Utbildning i svenska för invandrare (sfi) var tidigare en egen skolform men är sedan den 1 juli 2016 en del av komvux, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). Komvux erbjuds i övrigt på grundläggande och gymnasial nivå. Sådan komvux kan sägas motsvara den utbildning som ges i grund- och gymnasieskolan. Särvux riktar sig till vuxna med utvecklingsstörning eller med en förvärvad hjärnskada, dvs. personer med en intellektuell funktionsnedsättning. Särvux erbjuds på grundläggande och gymnasial nivå. Särvux kan sägas motsvara den utbildning som ges i grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

En utökad rätt till komvux

Riksdagen har beslutat att införa en utökad rätt fr.o.m. den 1 januari 2017 att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65). Kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå togs samtidigt bort. Både när det gäller studier som ger behörighet till högskoleutbildning och när det gäller utbildning som ger behörighet till yrkeshögskoleutbildning gäller rätten till utbildning för vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå.

Yrkesvux

Sedan 2009 kan kommuner, enskilt eller gemensamt, ansöka om statsbidrag för yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå eller för särskild utbildning för vuxna (särsvux) på gymnasial nivå enligt förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux). Syftet med satsningen på yrkesvux är dels att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning, dels att nå de grupper som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras. För att ge fler människor möjlighet att delta i sådan utbildning har regeringen de senaste åren kraftigt byggt ut antalet utbildningsplatser inom yrkesvux. Regeringen beräknar att utbyggnaden av yrkesvux motsvarar ca 27 750 platser 2019 (se prop. 2016/17:1 utg.omr. 16 s. 203, bet. 2016/17:UbU1, rskr. 2016/17:105).

Den 1 januari 2017 trädde förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning i kraft. En bärande tanke med regionalt yrkesvux är att det i högre grad ska kunna möta behov av yrkesutbildning på gymnasial nivå. Genom samarbete mellan kommuner stärks den regionala samverkan vid planeringen och genomförandet av utbildningarna. Utbildningsutbudet ska planeras efter samråd med Arbetsförmedlingen och den aktör som har ett regionalt utvecklingsansvar i länet eller länen. Syftet är att utbildningarna i högre utsträckning ska motsvara de kompetensbehov som efterfrågas på arbetsmarknaden inom en region.

Hösten 2015 enades regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna om den s.k. migrationsöverenskommelsen. Där beskrivs bl.a. behovet av att hitta bättre vägar för lågutbildade personer att få en sådan yrkesutbildning som gör att de kan komma ut på arbetsmarknaden. Enligt överenskommelsen ska modeller med yrkesskolor med yrkesutbildning prövas.

Regeringen gav den 27 oktober 2016 Skolverket i uppdrag att i samverkan med Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen utarbeta en fördelningsmodell som kan användas vid beslut om fördelning av statsbidrag

för regionalt yrkesvux och då ta hänsyn till kompetensbehoven på arbetsmarknaden och arbetslöshetens omfattning i de berörda kommunerna (U2016/04619/GV). Skolverket ska vidare i samråd med de nationella programråden utforma förslag till sammanhållna yrkesutbildningar som svarar mot de kompetenskrav som olika branscher ställer, utforma bilagor till utdrag ur betygskataloger för sammanhållna utbildningar inriktade mot yrkesområden inom regionalt yrkesvux och stödja och stimulera huvudmännens arbete med att införa regionalt yrkesvux. I uppdraget anges bl.a. att en vuxen som väljer en sammanhållen yrkesutbildning ska vara trygg i att utbildningen består av de kurser som motsvarar kraven för anställning. Vidare anförs att de kompetenskrav som finns för ett visst yrke i en region vanligtvis överensstämmer väl med kompetenskraven för samma yrke i en annan region. Vidare anges att det därigenom bör finnas goda förutsättningar att ta fram förslag till kombinationer av kurser som motsvarar behoven på arbetsmarknaden och som kan användas i hela landet. Huvudmännen kan sedan välja om och hur de ska använda förslagen. I många fall bör sådana förslag på sammanhållna yrkesutbildningar göra det lättare för huvudmännen att erbjuda ett bredare utbud av yrkesutbildningar. Skolverket ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider, och uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2017.

Yrkeshögskolan

Eftergymnasiala yrkesutbildningar som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) regleras främst i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Genom lagen om yrkeshögskolan upphävdes lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning (KY). Enligt övergångsbestämmelserna fick en utbildningsanordnare som före den 15 april 2009 hade beviljats statligt stöd för kvalificerad yrkesutbildning beviljas fortsatt stöd, dock längst t.o.m. den 31 december 2013. Kvalificerad yrkesutbildning har därefter upphört som utbildningsform.

Utbildningarna inom yrkeshögskolan präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring och ska svara mot arbetsmarknadens behov. Riksdagen har antagit regeringens förslag om en fortsatt utbyggnad av yrkeshögskolan (se prop. 2016/17:1 utg.omr. 1 s. 204, bet. 2016/17:UbU1, rskr. 2016/17:105) om motsvarande omkring 6 000 platser permanent fr.o.m. 2017. Riksdagen har vidare beslutat om ändringar i lagen om yrkeshögskolan som innebär att en utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan ska ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att anordna en utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser. Det innebär att anordnaren måste ha såväl praktiska förutsättningar som egen kunskap om yrkesområdet för att få anordna en yrkeshögskoleutbildning (se 12 § lagen om yrkeshögskolan, prop. 2015/16:198, bet. 2016/17:UbU5, rskr.

2016/17:64). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2017, och den nya bestämmelsen om utbildningsanordnarens kompetens och förutsättningar att anordna en utbildning tillämpas för första gången i fråga om en utbildning där beslutet om huruvida utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan fattas den 1 april 2017 eller senare. Utbildningsutskottet gjorde ett förtydligande och underströk att det i propositionen endast ges en exemplifiering av vem hos en juridisk person som bör ha denna kompetens. Vidare tillade utskottet att var i en organisation den person eller de personer som ska ha kompetens inom yrkesområdet eller yrkesområdena befinner sig beror på hur utbildningsanordnaren är organiserad.

Bestämmelser om förutsättningarna för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan finns i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Det krävs bl.a. att utbildningen svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Det framgår också att Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Beslutet ska avse en viss tid (1 kap. 3 och 4 §§ förordningen om yrkeshögskolan). Myndigheten för yrkeshögskolan ska vid sin fördelning av statsbidrag eller särskilda medel för utbildningar inom yrkeshögskolan särskilt ta hänsyn till i vilken grad en utbildning har en utifrån arbetslivets behov lämplig regional eller nationell placering. Därigenom kan myndigheten vid prioriteringar av utbildningar ta hänsyn till arbetsmarknadens behov på såväl regional som nationell nivå och se till att utbildningar fördelas på ett lämpligt sätt (se Ds 2015:41 s. 77).

Explosivämnesteknikerutbildningen

Det finns inte några bestämmelser om krav på att lämna registerutdrag ur belastningsregistret för att söka in på yrkeshögskoleutbildning. Enligt uppgift från Myndigheten för yrkeshögskolan fanns det en explosivämnesteknikerutbildning t.o.m. augusti 2016. Någon sådan pågående utbildning finns inte.

Utskottets ställningstagande

Yrkesvux och yrkeshögskolan m.m.

Utskottet konstaterar att sedan januari 2017 gäller nya regler och förutsättningar inom vuxenutbildningen. Bland annat har rätten att delta i kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå utökats, och kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå har tagits bort. Enligt utskottet är satsningen på allas rätt till komvux viktig eftersom den öppnar dörrar i utbildningssystemet och stärker individens rätt till utbildning. Utskottet vill framhålla att den kraftiga utbyggnaden av antalet utbildningsplatser inom yrkesvux och det nya statsbidraget för regionalt yrkesvux fr.o.m. januari 2017

kommer att förbättra möjligheterna att möta behov av yrkesutbildning på gymnasial nivå. Genom samarbete mellan kommuner kommer därigenom den regionala samverkan vid planeringen och genomförandet av utbildningarna att stärkas. Utskottet noterar vidare att Skolverket har i uppdrag att i samverkan med Myndigheten för yrkeshögskolan och Arbetsförmedlingen utarbeta en fördelningsmodell för fördelning av statsbidrag för regionalt yrkesvux och att Skolverket i samråd med de nationella programråden ska utforma förslag till sammanhållna yrkesutbildningar som svarar mot de kompetenskrav som olika branscher ställer. Därigenom finns enligt utskottet goda förutsättningar att ta fram förslag till kombinationer av kurser som motsvarar behoven på arbetsmarknaden som kan användas i hela landet. Utskottet ser vidare positivt på den fortsatta utbyggnaden av yrkeshögskolan. Utskottet vill även framhålla de relativt nyligen beslutade lagändringarna för en stärkt yrkeshögskola som trädde i kraft i januari 2017. Med hänvisning till vidtagna åtgärder, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2016/17:1234 (M), 2016/17:2954 (C) yrkandena 17 och 19, 2016/17:3079 (M) yrkande 2, 2016/17:3173 (M) yrkande 29, 2016/17:3372 (M) yrkandena 13 och 17 och 2016/17:3399 (KD) yrkande 11.

Explosivämnesteknikerutbildningen

Utskottet konstaterar att det för närvarande inte pågår någon explosivämnesteknikerutbildning och att det inte finns några bestämmelser om krav på att lämna registerutdrag ur belastningsregistret för att få anställning enligt lagen om yrkeshögskolan. Några krav på att lämna ett sådant registerutdrag för att komma in på yrkeshögskoleutbildning finns inte heller. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det inte behövs någon åtgärd från riksdagen med anledning av motion 2016/17:1240 (M). Motionsyrkandet avstyrks.

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi).

Jämför reservationerna 3 (M, C, L, KD), 4 (M), 5 (V) och 6 (C).

Motionerna

Krav på att asylsökande ska delta i sfi m.m.

Enligt kommittémotion 2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 24 bör det införas ett krav på att en asylsökande som är över 18 år ska delta i 15 timmars sfi och 9 timmars samhällsorientering i veckan. Det finns enligt motionärerna ett behov av att direkt på asylboenden undervisa i sfi och

i samhällsorientering för nyanlända över 18 år. En kraftigt kortad etableringstid är bra för både den enskilda människan och samhället i stort.

Sfi under föräldraledighet

Enligt motion 2016/17:1635 av Sara Karlsson m.fl. (S) yrkande 5 bör möjligheten att läsa sfi under föräldraledigheten ses över. Som en del av jämställdhetssträvandena bör ett extra fokus läggas på nyanlända kvinnor. Många kvinnor kommer till Sverige i barnafödande ålder, vilket parat med det ojämna uttaget av föräldraförsäkringen riskerar att skapa avbrott i kvinnors etableringsprocess.

Kartläggning av existerande lärplattformar m.m.

Enligt kommittémotion 2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 bör regeringen låta kartlägga existerande lärplattformar i sfi och utforma en nationell digital lärplattform.

Enligt partimotion 2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 18 bör regeringen återkomma med förslag på hur distansutbildning inom sfi för asylsökande och nyanlända kan utvecklas. Mot bakgrund av den rådande bristen på sfi-lärare bör distansundervisning kunna användas för att tillgängliggöra undervisningen för fler. Det skulle dessutom kunna vara ett sätt att göra utbildningar tillgängliga för asylsökande och se till att utbildningarna blir mer rikstäckande.

Sfi-peng

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 18 föreslås att en sfi-peng införs. I dag har studerande inom sfi inte möjlighet att välja en annan utbildningsanordnare än kommunen eller de anordnare som kommunen har upphandlat. Alla utbildningsanordnare som uppnår vissa grundläggande krav bör få möjlighet att erbjuda sfi-undervisning. De som ska lära sig svenska får sedan möjlighet att välja hos vilken utbildningsanordnare de vill studera, och utbildningsanordnaren får betalt.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Utbildning i sfi enligt skollagen

Utbildning i sfi är inte längre en egen skolform inom skolväsendet utan ingår sedan den 1 juli 2016 i stället i skolformen kommunal vuxenutbildning (20 kap. skollagen). Av bestämmelserna framgår bl.a. att en person har rätt att delta i utbildning i sfi fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 16 år, om han eller hon 1. är bosatt i landet och 2. saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge (20 kap. 31 §). I skollagen avses med bosatt i landet den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481). Enligt 29 kap. 2 §

andra stycket skollagen ska som bosatt i landet anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första eller tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716)
3. har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer
4. är familjemedlem till en person som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och som inte omfattas av 3 eller
5. vistas här utan stöd av myndighetsbeslut eller författning.

Om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats mot någon som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 1 ska han eller hon fortfarande anses vara bosatt i Sverige på den grunden till dess att han eller hon lämnar landet. Om den som avvisats eller utvisats håller sig undan så att beslutet inte kan verkställas ska personen dock anses som bosatt i Sverige på den grund som anges i andra stycket 5.

Av 29 kap. 3 § skollagen framgår att de personer som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i sfi. De personer som avses i 2 § andra stycket 4 har endast rätt till utbildning i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. De personer som avses i 2 § andra stycket 5 har endast rätt till utbildning i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och, om de påbörjar utbildningen innan de fyllt 18 år, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Utbildning i sfi ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte (20 kap. 24 § första stycket). Huvudmannen ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov (20 kap. 24 § andra stycket).

Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i sfi kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning (20 kap. 25 § första stycket). Huvudmannen ska också verka för att utbildning i sfi kan bedrivas under tid när eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av sjukdom, skada eller föräldraledighet och för att utbildningen kan kombineras

med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården (20 kap. 25 § andra stycket). Utbildningen ska kunna kombineras med förvärvsarbete (20 kap. 26 §).

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen (20 kap. 29 §). Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i sfi har inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader. Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i sfi hos kommunen. Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning i sfi erbjuds studie- och yrkesvägledning (20 kap. 30 §).

Svenska från dag ett

För att genomföra undervisning i svenska och samhällsorientering, Svenska från dag ett, kan studieförbunden, och sedan augusti 2016 även folkhögskolorna, tilldelas ett statsbidrag enligt förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Studieförbund och folkhögskolor har själva kunnat bestämma hur och var verksamheten ska anordnas och har själva rekryterat deltagare. Verksamheten har vänt sig till två grupper av deltagare, dels till asylsökande som bor antingen på Migrationsverkets anläggningsboenden eller i eget boende, dels till personer som fått uppehållstillstånd men som bor kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden.

Svenska från dag ett har i de flesta fall bedrivits som traditionella studiecirkel som oftast har varit språkinriktade eller handlat om samhällsfrågor, jämställdhet och kultur. Satsningen inleddes den 15 augusti 2015, när den ovannämnda förordningen trädde i kraft, och arbetet med att anordna verksamhet fortsatte med oförminskad kraft under 2016. Fortsatt verksamhet planeras också för åren fram till 2020. Sedan hösten 2016 anordnar studieförbund även s.k. Vardagssvenska som kan ses som en påbyggnad på Svenska från dag ett.

Sedan den 1 februari 2017 har länsstyrelserna i uppdrag att vara samordnande aktör och verka för att de resurser som avsätts för olika typer av insatser för asylsökande används ändamålsenligt, ger verksamhet med god geografisk spridning och når en så stor andel av målgruppen som möjligt, se förordningen (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Länsstyrelserna ska verka för att tillgången till insatser motsvarar det behov som finns i länet och att målgruppen har möjlighet att delta. Länsstyrelserna ska i detta sammanhang även verka för regional samverkan mellan kommuner, statliga myndigheter, organisationer i det civila samhället och andra relevanta aktörer.

Etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare innehåller bestämmelser om ansvar och insatser som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna ska ge de nyanlända förutsättningar för egenförsörjning och stärka deras aktiva deltagande i arbets- och samhällslivet (1 §). Arbetsförmedlingen ska upprätta en individuell plan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering – en etableringsplan (6 §).

Deltagarens etableringsplan ska omfatta aktiviteter under högst 24 månader och minst innehålla utbildning i sfi, samhällsorientering och arbetsförberedande aktiviteter.

Regeringen beslutade den 6 mars 2017 om en lagrådsremiss om nya regler för nyanländas etablering där det föreslås att samma krav ska gälla för nyanlända som för övriga arbetssökande. I lagrådsremissen föreslås bl.a. att rättigheten till etableringsplan tas bort, och nyanlända föreslås, liksom övriga arbetssökande, få en individuell handlingsplan och anvisas till den insats som bedöms leda till arbete eller studier. Nyanlända inom etableringsuppdraget föreslås omfattas av ett proportionerligt åtgärdssystem som i stort motsvarar det som i dag gäller för övriga arbetssökande. Detta innebär att den som inte deltar i de insatser som bedöms vara nödvändiga för att få ett arbete skulle kunna förlora hela eller delar av sin etableringsersättning.

Digitalisering inom vuxenutbildningen

Regeringen beslutade den 9 mars 2017 om ändringar i styrdokumenterna som rör digitalisering inom bl.a. vuxenutbildningen. De nya skrivningarna ska bidra till att elever utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhället. De ska stärka elevernas förmåga att använda och förstå digitala system och tjänster och att förhålla sig till medier och information på ett kritiskt och ansvarsfullt sätt. Det handlar också om att stärka förmågan att lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med hjälp av digitala verktyg. Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2018, men det är möjligt för skolorna att börja arbeta utifrån de reviderade styrdokumenterna redan från den 1 juli 2017. Vidare har Skolverket påbörjat en översyn av kursplanen i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, kursplanerna i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och kursplanerna i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå för att stärka elevers digitala kompetens (skolverket.se).

Entreprenad och samverkan

Ansvar för att tillhandahålla vuxenutbildning ligger på kommunen enligt skollagen, men utförandet kan ske på olika sätt och då inte alltid i kommunens egen regi. Kommunerna kan förutom att erbjuda utbildningen i egen regi använda sig av skollagens möjlighet till entreprenad och samverkan (23 kap. skollagen). Att upphandla utförandet av vuxenutbildning är vanligt

förekommande, vilket genomförs med stöd av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Det finns en stor mängd aktörer som agerar på den marknad som uppstått till följd av kommunernas upphandlingar av vuxenutbildning. Exempel på sådana aktörer är privata företag, organisationer, föreningar och folkhögskolor. Samverkan mellan kommuner används också för att utföra de utbildningsinsatser som följer av kravet att tillhandahålla utbildningen. Oavsett vilken aktör som bedriver utbildningen har kommunen kvar huvudmannansvaret.

Utskottets ställningstagande

Krav på asylsökande att delta i sfi m.m.

Vad gäller yrkandet om krav på att asylsökande som är över 18 år ska delta i sfi m.m. konstaterar utskottet att regeringen nyligen har beslutat om en lagrådsremiss om nya regler för nyanländas etablering där samma krav föreslås för nyanlända som för övriga arbetssökande och nyanlända ska få en individuell handlingsplan och anvisas till den insats som bedöms leda till arbete eller studier. Detta innebär att den som inte deltar i de insatser som bedöms vara nödvändiga för att få ett arbete skulle kunna förlora hela eller delar av sin etableringsersättning. Utskottet vill påpeka att det svenska utbildningssystemet med dess vuxenutbildning står öppet också för dessa personer liksom etableringsinsatserna för nyanlända. Med det anförda avstyrks motion 2016/17:3211 (KD) yrkande 24.

Sfi under föräldraledighet

Utskottet konstaterar att skollagen medger sfi-studier under tid när eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av föräldraledighet m.m. Utskottet finner att bestämmelserna är väl avvägda och avstyrker motion 2016/17:1635 (S) yrkande 5.

Kartläggning av existerande lärplattformar m.m.

När det gäller yrkandena om kartläggning av existerande lärplattformar m.m. konstaterar utskottet att regeringen nyligen har beslutat om ändringar i läroplanen för bl.a. vuxenutbildningen för att elever ska utveckla förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhället. Skolverket ser vidare över kursplanen i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, kursplanerna i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och kursplanerna i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå för att stärka elevers digitala kompetens. Vidare noterar utskottet att länsstyrelserna sedan den 1 februari 2017 har i uppdrag att vara samordnande aktör och verka för att de resurser som avsätts för olika typer av insatser för asylsökande används ändamålsenligt, ger verksamhet med god geografisk spridning och når en så stor andel av målgruppen som möjligt. Länsstyrelserna ska även verka för regional samverkan mellan kommuner, statliga myndigheter,

organisationer i det civila samhället och andra relevanta aktörer. Med hänsyn till vidtagna åtgärder, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2016/17:2471 (V) yrkande 18 och 2016/17:3064 (M) yrkande 3.

Sfi-peng

När det gäller yrkandet om en sfi-peng noterar utskottet att kommunerna, förutom att erbjuda utbildning i egen regi, kan använda sig av skollagens möjlighet till entreprenad och samverkan (23 kap. skollagen), och oavsett vilken aktör som bedriver utbildningen har kommunen kvar huvudmannaansvaret. Utskottet ser inga skäl till systemförändringar och avstyrker motion 2016/17:2973 (C) yrkande 18.

Eftergymnasial utbildning för särskoleelever

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3069 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 2 begärs en kartläggning av de hinder som begränsar möjligheterna för elever som har gått i gymnasiesärskolan att fortsätta att studera på eftergymnasiala utbildningar. Motionärerna framhåller att universitet, högskola och yrkeshögskola i dagsläget i princip inte erbjuder anpassade utbildningar efter studenternas förutsättningar. Det finns ett behov av att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning för att fler ska komma i arbete och få ett livslångt lärande.

I kommittémotion 2016/17:3038 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 18 begärs att det utreds hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Utbildningarna är inte anpassade efter alla studenters förutsättningar utan är helt utformade efter studenter som har gått den vanliga gymnasieskolan.

Enligt kommittémotion 2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 14 bör möjligheten att skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för människor med intellektuell funktionsnedsättning ses över.

I motion 2016/17:333 av Christina Örnebjär (L) begärs en utredning av möjligheterna till vidare studier för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Unga med intellektuell funktionsnedsättning behöver riktade

insatser och särskilt utformade program. Gymnasiesärskolan bör kunna erbjuda högskolebehörighet.

Gällande rätt och pågående arbete

I 1 kap. 8 § högskolelagen (1992:1434) anges att högskoleutbildning på grundnivå väsentligen ska bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. I 5 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan finns motsvarande formulering. Gymnasiesärskolan och särvox ger därmed inte i sig behörighet till högskoleutbildning eller yrkeshögskoleutbildning. Det finns möjlighet till fortsatt lärande efter gymnasiesärskolan och särvox, bl.a. inom folkhögskolan, vilken är den vanligaste utbildningsformen efter gymnasiesärskolan (enligt Myndigheten för yrkeshögskolan kan elever som har gått gymnasiesärskolan komma in på yrkeshögskolor genom särskilda prov eller validering, och vissa yrkeshögskolor erbjuder förutbildning).

Regeringen beslutade den 16 februari 2017 om direktivet En väl anpassad vuxenutbildning (dir. 2017:21). En särskild utredare ska bl.a. analysera om särvox bör upphöra som egen skolform och, om det bedöms lämpligt, föreslå hur särvox kan bli en del av komvux. I direktiven konstateras att det finns viss möjlighet till fortsatt lärande efter gymnasiesärskolan och särvox, bl.a. inom folkhögskolan som också är den vanligaste utbildningsformen efter gymnasiesärskolan. Det saknas dock kunskap om vilka möjligheter som finns, hur stora möjligheterna är, vilka utbildningsområden som finns osv. Det saknas också kunskap om huruvida de befintliga fortsatta utbildningsmöjligheterna svarar mot de behov som finns i målgruppen. Enligt direktiven ska utredaren bl.a. kartlägga vilka möjligheter det finns till fortsatt utbildning efter gymnasiesärskolan och särvox för personer med en intellektuell funktionsnedsättning och analysera om dessa svarar mot målgruppens behov. Om utbildningsmöjligheterna inte svarar mot målgruppens behov av fortsatt utbildning utanför högskolan och yrkeshögskolan ska utredaren föreslå åtgärder för att fylla behovet, och i förekommande fall lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att universitet, högskola och yrkeshögskola i dagsläget inte erbjuder utbildningar som är anpassade efter de personer som har gått i gymnasiesärskolan utom i undantagsfall. Utbildningarna är i huvudsak utformade efter studenter som har gått den vanliga gymnasieskolan. Utskottet anser att möjligheterna till fortsatt och fördjupad utbildning är starkt begränsade för de studenter som har gått i gymnasiesärskolan. Enligt utskottet finns det ett behov av att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning för att fler ska komma i arbete och få ett livslångt lärande.

Utredningen om en väl anpassad vuxenutbildning (dir. 2017:21) har i uppdrag att kartlägga vilka möjligheter det finns till fortsatt utbildning efter gymnasiesärskolan och särvox för personer med en intellektuell funktionsnedsättning och analysera om dessa svarar mot målgruppens behov. Utskottet anser att det bör utredas hur tillgången till eftergymnasial utbildning för personer som har gått gymnasiesärskola kan förbättras. Utskottet föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom att regeringen särskilt ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras och tillkännager detta för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2016/17:333 (L), 2016/17:2971 (C) yrkande 14, 2016/17:3038 (C) yrkande 18 och 2016/17:3069 (L, M, C, KD) yrkande 2.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motioner om vuxenutbildningen (S, M, SD, C, L, KD) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Utskottets ställningstagande

I detta betänkande behandlas ett antal motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlade under riksmötena 2014/15 och 2015/16 och som riksdagen avslög i enlighet med utskottets förslag (bet. 2014/15:UbU12, 2014/15:UbU13, 2015/16:UbU15 och 2015/16:UbU16). Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motioner som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Yrkesvux och yrkeshögskolan m.m., punkt 1 (M, C, L, KD)

av Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Ida Drougge (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 17 och 19,

2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2,

2016/17:3173 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 29 och

2016/17:3399 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 11 och avslår motion

2016/17:1234 av Lotta Olsson (M).

Ställningstagande

Det är angeläget att det finns en bredd bland yrkesutbildningarna. Yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux) är en form av utbildning som syftar till att motverka brist på arbetskraft med yrkesutbildning. Ett utbyggt yrkesvux är ett effektivt sätt att nå de grupper som saknar gymnasieutbildning. Skolverkets utvärderingar visar exempelvis att cirka tre av fyra av dem som har gått yrkesvux har fått en anknytning till arbetsmarknaden ett år efter avslutade yrkesstudier. Utan denna typ av utbildning skulle dörren till det första jobbet vara stängd för många. För att fler ska få chansen att lära sig ett yrke och få sitt första jobb vill vi bygga ut yrkesvux.

Utbildningarna inom livsmedelskedjan samt viltvårdsutbildningarna i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan bör ses över. Det finns ett behov av bättre samverkan med branscherna, med ökade inslag av praktik och en större del spjutspetsinriktning av utbildningarna. I vissa utbildningar behövs en bättre anpassning till verksamheternas säsongsmässiga skiftningar. En översyn av dessa frågor skulle göra det lättare att utforma utbildningar som stärker kompetensförsörjningen inom livsmedelskedjan och tydligare leder till jobb.

Besöksnäringen skulle kunna utvecklas ytterligare ute i landets alla delar, men det krävs satsningar på regionala utbildningar inom yrkeshögskolan och yrkesvux för utbildning och kompetensutveckling inom näringsens olika delar.

Yrkeshögskolan är för koncentrerad till större städer. Yrkeshögskolans geografiska placering bör ses över med utgångspunkt i att utbildningar bör placeras där det finns goda möjligheter till samarbete med det lokala näringslivet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. Stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden för nyanlända m.m., punkt 2 (M)

av Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Maria Stockhaus (M) och Ida Drougge (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 13 och 17.

Ställningstagande

Trots att många nyanlända har kort utbildning är det få av dem som under etableringstiden läser grundläggande vuxenutbildning vid sidan av kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). Vad den typiska deltagaren i etableringsåtgärder gör är att delta i sfi, i samhällsorientering och i utbildning i Arbetsförmedlingens regi. Vi vill se mer av kombinerade utbildningar inom etableringsuppdraget där grundläggande vuxenutbildning varvas med sfi och yrkesutbildning.

Dagens ineffektiva arbetsmarknadsutbildningar är dyra och leder inte till jobb. Vi vill därför fasa ut arbetsmarknadsutbildningen och i stället införa en ny yrkesutbildning med starkare koppling till arbetsmarknaden.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Krav på att asylsökande ska delta i sfi m.m., punkt 4 (M, C, L, KD)

av Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Ida Drougge (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 24.

Ställningstagande

Asylsökande får i dag vänta länge på handläggning av sin asylansökan med en lång tid av ovisshet och passivitet som följd. Vi ser därför ett behov av att direkt på asylboenden undervisa i sfi och i samhällsorientering för nyanlända över 18 år. En kraftigt avkortad etableringstid är något som är bra för både den enskilda människan och samhället i stort. Det bör införas ett krav på att en asylsökande som är över 18 år ska delta i 15 timmars sfi och 9 timmars samhällsorientering i veckan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Kartläggning av existerande lärplattformar m.m., punkt 6 (M)

av Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Maria Stockhaus (M) och Ida Drougge (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 och
avslår motion
2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 18.

Ställningstagande

Sfi är en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna med annat modersmål än svenska grundläggande kunskaper i svenska språket. För att höja kvaliteten och likvärdigheten i sfi:n bör regeringen låta kartlägga existerande lärplattformar i sfi för att utforma en nationell digital lärplattform.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Kartläggning av existerande lärplattformar m.m., punkt 6 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 18 och
avslår motion
2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Mot bakgrund av den rådande bristen på sfi-lärare bör distansundervisning kunna användas för att tillgängliggöra sfi-undervisningen för fler. Det skulle dessutom kunna vara ett sätt att göra utbildningar tillgängliga för asylsökande och se till att utbildningarna blir mer rikstäckande. Distansutbildningarna skulle också kunna fungera som stöd och inspiration för de utbildningar som studieförbunden och folkhögskolorna bedriver.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur distansutbildning inom sfi för asylsökande och nyanlända kan utvecklas.

6. Sfi-peng, punkt 7 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 18.

Ställningstagande

Kvaliteten i sfi är otillräcklig, samtidigt som vissa privata och ideella utbildningsanordnare har visat sig framgångsrika i att lära ut språk. I dag har dock studerande inom sfi inte möjlighet att välja en annan utbildningsanordnare än kommunen eller de anordnare som kommunen har upphandlat. Det bör därför införas en sfi-peng. Alla som uppnår vissa grundläggande krav får möjlighet att erbjuda sfi-undervisning. Den som ska lära sig svenska får sedan möjlighet att välja hos vilken utbildningsanordnare den vill studera, och utbildningsanordnaren får betalt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (M)

Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Maria Stockhaus (M) och Ida Drougge (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under förslagspunkt 9. När det gäller motionsförslag från företrädare för vårt parti hänvisar vi till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande fråga i betänkandena 2014/15:UbU13 och 2015/16:UbU16. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i det sammanhanget men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under förslagspunkt 9. När det gäller motionsförslag från företrädare för vårt parti hänvisar vi till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande fråga i betänkandena 2014/15:UbU12 och 2015/16:UbU15. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i det sammanhanget men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (C)

Ulrika Carlsson i Skövde (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under förslagspunkt 9. När det gäller motionsförslag från företrädare för mitt parti hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande fråga i betänkandena 2014/15:UbU12 och 2015/16:UbU16. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i det sammanhanget men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (L)

Maria Weimer (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under förslagspunkt 9. När det gäller motionsförslag från företrädare för mitt parti hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande fråga i betänkande

2015/16:UbU16. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i det sammanhanget men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 9 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under förslagspunkt 9. När det gäller motionsförslag från företrädare för mitt parti hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande fråga i betänkandena 2014/15:UbU13 och 2015/16:UbU16. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i det sammanhanget men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på utbildning kopplad till gruvnäringens behov och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:333 av Christina Örnebjär (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till vidare studier för personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:366 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda synen på kompetens och utverka riktlinjer för validering av icke-formellt och informellt lärande och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:616 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av kompetensförsörjning i samband med byggandet av Ostlänken och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:740 av Erik Ottoson och Sotiris Delis (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera en obligatorisk grundutbildning för nyanlända som inte tidigare har fått en fullständig sådan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1068 av Jan Björklund m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om validering och kompletterande utbildning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra undervisningen i svenska för invandrare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1233 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till sfi-undervisning för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1234 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta en KY-utbildning i Örebro för djurvårdare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1240 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa bakgrundskontroller av de som utbildar sig för att hantera sprängämnen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1432 av Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett system där regional prioritering av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1635 av Sara Karlsson m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se till bredden i behovet av validering och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att läsa sfi under föräldraledighet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1642 av Yilmaz Kerimo m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av utbildningsinsatser för en växande Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2196 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur distansutbildning inom sfi för asylsökande och nyanlända kan utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärlingssystemet ska vara öppet för vuxna och att de som redan har

- gymnasieexamen eller liknande examen ska kunna byta karriär och bli lärling och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur yrkesvux kan stärkas för förbättrad kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkeshögskolans geografiska spridning bör ses över och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att yrkeshögskoleutbildningarna byggs ut med ytterligare platser och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en komvuxpeng för vuxenutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2971 av Solveig Zander m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för människor med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur sfi-utbildningarna kan bli mer yrkesanpassade och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en sfi-peng och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta asylsökande påbörja språkstudier under asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3038 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3064 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till Skolverket att kartlägga existerande lärplattformar i svenska för invandrare (sfi) i syfte att utforma en nationell digital lärplattform och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3065 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolinspektionen i uppdrag att granska den kommunala vuxenutbildningen på enhetsnivå i likhet med den granskning som sker av grund- och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3069 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga de hinder som begränsar elever som gått i gymnasiesärskolan att fortsätta att studera på eftergymnasiala utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3079 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en utbildningsplikt för nyanlända som saknar grundskoleutbildning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3173 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningarna i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett krav på att en asylsökande som är över 18 år ska delta i 15 timmars sfi och 9 timmars samhällsorientering i veckan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3348 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla SFX nationellt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell och digitaliserad sfi och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en utbildningsplikt för nyanlända som saknar grundskoleutbildning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stimulanser till kombinationsutbildningar under etableringstiden och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny yrkesutbildning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3399 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet under förslagspunkt 9

Motion	Motionärer	Yrkanden
9. Motioner som bereds förenklat		
2016/17:117	Josef Fransson m.fl. (SD)	3
2016/17:366	Rickard Nordin (C)	
2016/17:616	Johan Löfstrand m.fl. (S)	
2016/17:740	Erik Ottoson och Sotiris Delis (båda M)	
2016/17:1068	Jan Björklund m.fl. (L)	7 och 9
2016/17:1233	Lotta Olsson (M)	
2016/17:1432	Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C)	
2016/17:1635	Sara Karlsson m.fl. (S)	4
2016/17:1642	Yilmaz Kerimo m.fl. (S)	3
2016/17:2196	Angelika Bengtsson m.fl. (SD)	1
2016/17:2954	Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C)	16, 20 och 27
2016/17:2973	Johanna Jönsson m.fl. (C)	17 och 20
2016/17:3065	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	
2016/17:3079	Elisabeth Svantesson m.fl. (M)	10
2016/17:3348	Désirée Pethrus m.fl. (KD)	11
2016/17:3372	Anna Kinberg Batra m.fl. (M)	6 och 12